
Pla d'Infància 2021-2030. Reptes i actuacions per millorar les vides i drets de la infància i l'adolescència a Barcelona

Document de drets i reptes

Juny de 2021

Actualment s'està elaborant el nou **Pla d'Infància 2021-2030**, liderat per la Regidoria d'Infància, Joventut, Persones Grans i Persones amb Discapacitat a través del Departament de Promoció de la Infància de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona. Aquest Pla és el **marc de planificació i transversalització de les principals polítiques que afecten a la infància i l'adolescència a la ciutat de Barcelona** i pretén identificar els reptes a assolir i les actuacions més rellevants. Amb visió de full de ruta 2030, s'elaborarà i actualitzarà de manera participada, la qual cosa suposa un salt de les polítiques municipals adreçades a la infància. L'Institut Infància i Adolescència de Barcelona és l'organisme encarregat de la coordinació d'aquest procés, després d'haver-ho fet amb el Focus Infància i Ciutadania 2017-2020, antecessor del nou Pla.

L'administració local, junt amb la resta d'administracions, és corresponsable de garantir l'exercici progressiu dels drets de tots els infants i adolescents. Per a una acció municipal alineada amb la perspectiva dels drets que els emparen ([Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides de 1989](#)) cal que les actuacions municipals incorporin els 4 principis fonamentals de la Convenció:

- **Principi de la No discriminació:** tots els infants tenen els mateixos drets, en tot cas, en tot moment i sense excepcions. No n'importa el color de pell, la religió, la procedència o les idees dels seus pares i/o mares (art. 2, Convenció sobre els Drets de l'Infant).
- **Principi de l'Interès superior de l'infant:** qualsevol decisió, llei o política que pugui afectar la infància ha de tenir en compte què és el millor per als nens i nenes. Quan els adults prenguin decisions han de pensar en la manera com poden afectar els infants (art. 3, Convenció sobre els Drets de l'Infant).
- **Principi del Dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament:** els infants i adolescents tenen dret a un nivell de vida adequat per al seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral, social i polític. Els seus pares i/o mares són els responsables que tinguin tot el que necessiten per viure d'una manera digna, però si ells no els ho poden proporcionar, les autoritats els han d'ajudar (art. 27, Convenció sobre els Drets de l'Infant).
- **Principi de la Participació:** els menors d'edat tenen dret a ser escoltats i consultats sobre les situacions que els afectin i que les seves opinions es tinguin en compte. Això no vol dir que puguin fer sempre el que vulguin, sense fer cas dels grans. Les possibilitats de participació han d'anar augmentant amb l'edat perquè els infants i joves vagin assolint maduresa (art. 12, Convenció sobre els Drets de l'Infant).

En el seu rol de garant dels drets de l'infant, resulta essencial identificar els reptes que encara estan per assolir cap al ple exercici dels drets de l'infant i orientar les actuacions municipals cap a l'assoliment dels reptes, com a via per avançar cap a una ciutat en la que els drets dels infants estiguin progressivament assolits.

El procés previst d'elaboració, seguiment i avaluació del Pla és el següent:

Elaboració del Pla

Gener- juliol 2021

- Establiment del espai de governança: Grup motor, Comissió transversal, Districtes, Consell assessor, Entitats d'infància, Infants
 - Detecció dels principis, drets, reptes, prioritats i actuacions
- Realització del procés participatiu amb la Comissió de seguiment del procés i els espais de governança, també a través de la plataforma Decidim
- Elaboració del document de Pla: introducció i marcs, diagnosi amb dades clau i recerca social, reptes i principals actuacions en base a drets, sistemàtica de seguiment i avaluació
 - Aprovació i comunicació del Pla

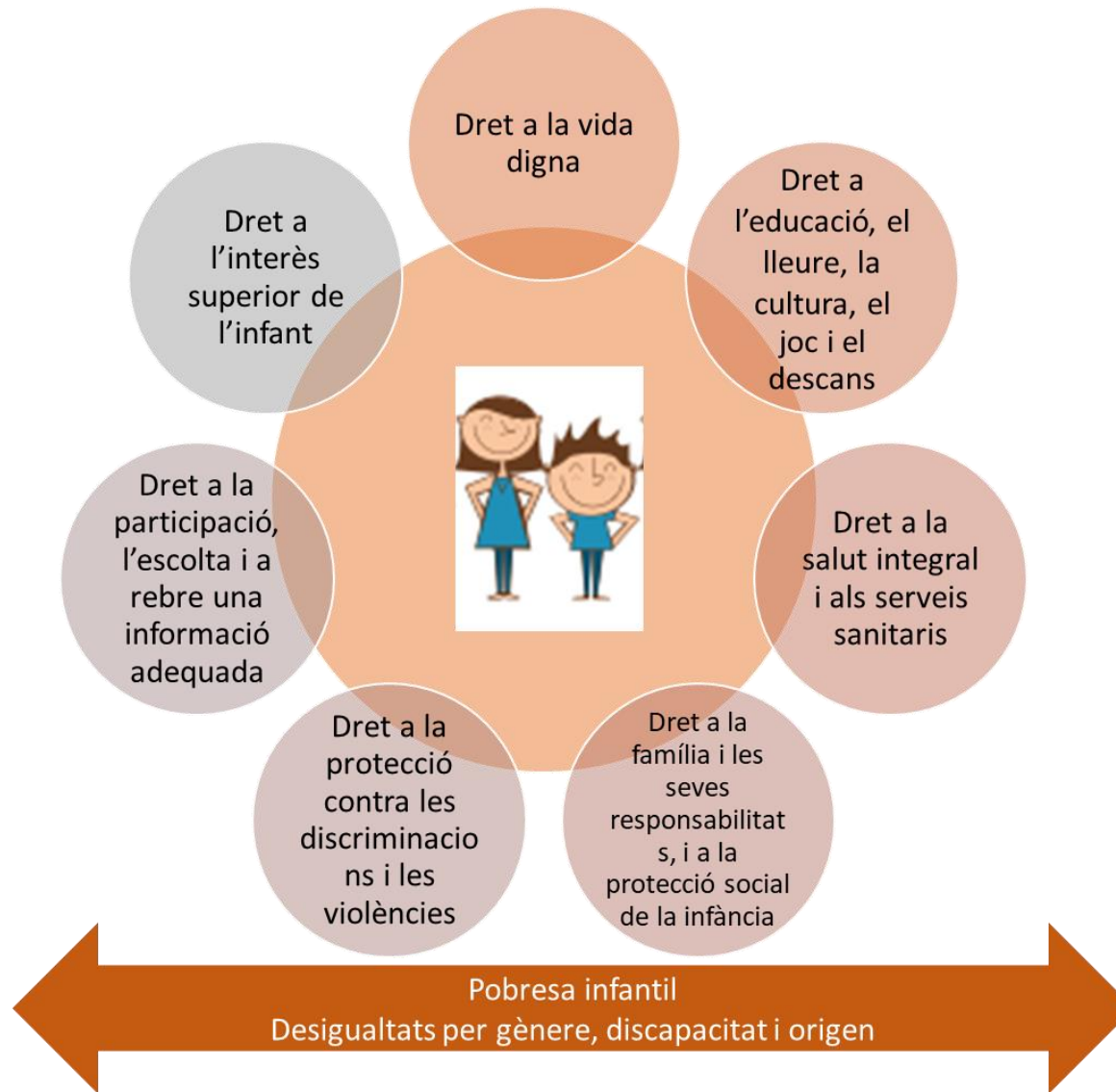

Seguiment i avaluació del Pla

2021 - 2030

- Reunions de seguiment i avaluació amb els espais de governança
 - Elaboració d'un informe de seguiment i avaluació anual
- Incorporació de la veu dels infants en base a les noves edicions del Parlen els nens i nenes (edició 2021-2022) / Agenda dels infants (edició 2022-2023) i/o altres processos que es considerin oportuns
- Actualització del Pla cada 3 anys i/o quan es consideri que el context així ho requereix, detectant les principals actuacions
 - Comunicació i difusió dels avenços

S'identifiquen **21 reptes** que s'estructuren en el marc de **7 drets principals** i **2 eixos transversals** en els que la ciutat vol seguir avançant:

1. Dret a la vida digna

REPTE 1. Reforçar, fins al màxim de les possibilitats, les **condicions econòmiques i materials dels infants en situació de vulnerabilitat**, garantint el seu dret a una alimentació adequada, a un habitatge digne, als subministraments energètics, i a altres béns materials bàsics com roba i calçat o material per a l'escolarització.

REPTE 2. Situar, en prioritat i recursos, el **dret de tots els infants i adolescents a disposar d'un habitatge digne**, tant en cost com en condicions d'habitabilitat, com en tenir garantits els subministraments energètics bàsics (aigua, llum i gas), per a la qual cosa és necessari desplegar tots els recursos possibles contra els desnonaments de llars amb infants i adolescents i/o evitar el seu realotjament en pensions, que impedeixen el seu arrelament social.

REPTE 3. Atendre les **necessitats emocionals dels infants i els adolescents** (angoixes, pors, avorriment, dol,...) com un element essencial de la vida digna, amb programes i serveis de prevenció i atenció, en especial dels que viuen en contextos de major vulnerabilitat, dels que pateixen soledat no volguda o dels que són víctimes d'un desnonament.

REPTE 4. Combatre la **bretxa digital** (de connectivitat, aparells digitals i suport adult) **prioritzant els infants i les famílies en situació de vulnerabilitat**, i abastir adequadament els centres i serveis educatius (escoles, biblioteques, centres oberts, casals,...).

REPTE 5. Garantir **espais públics pacífics, segurs, accessibles i de qualitat**, especialment a aquells infants i adolescents que no disposen de suficients espais oberts en els seus barris o habitatges, així com promoure una **mobilitat sostenible**.

2. Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans

REPTE 6. Reforçar l'**escolarització entre els 0 i 2 anys** (l'única que no és universal) i els **serveis de suport a la criança**, apostant per ampliar i diversificar els entorns educatius dirigits a aquesta franja d'edat i les seves famílies.

REPTE 7. Garantir el dret a l'educació, amb el reconeixement de l'**escola com a servei essencial** per a tots els infants i en tant que eina bàsica per assolir l'equitat social, reforçant la **lluita contra la segregació i l'abandonament escolar prematur**, en la mesura que actuen com a amplificadors de les desigualtats educatives.

REPTE 8. Reconèixer el **pes del lleure i la cultura com a factors essencials en el benestar dels infants**, garantint l'accés a l'aprenentatge extraescolar, a activitats de lleure educatiu i culturals durant tot l'any als infants i adolescents en situació de vulnerabilitat i amb discapacitat, ampliant el potencial dels equipaments municipals.

REPTE 9. Incorporar el concepte de **jugabilitat a l'espai públic** millorant tant la qualitat, com la diversitat i l'accessibilitat de les àrees de joc i apostant perquè altres espais urbans (parcs, places o carrers exclusius per vianants) formin part de la infraestructura jugable de la ciutat, amb espais més rics en estímuls com a garantia del dret al joc a l'aire lliure.

3. Dret a la salut integral i als serveis sanitaris

REpte 10. Promoure **hàbits saludables en la infància i l'adolescència**, reforçant la prevenció de consums, l'activitat física a l'aire lliure, la conscienciació sobre el canvi climàtic, l'educació sexual, els usos responsables de les pantalles i el suport emocional.

REpte 11. Vetllar per l'**accés dels infants en situació de vulnerabilitat a l'assistència sanitària no coberta** per la xarxa pública de salut, com la salut bucodental o la salut ocular.

REpte 12. Ampliar les mesures de **cura de la salut física i mental** dels infants reforçant el **paper clau de les famílies**, l'escola, l'espai públic, la xarxa comunitària i els serveis socioeducatius per a la infància i adolescència en risc.

4. Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància

REpte 13. Reforçar **espais de confiança, xarxes comunitàries i de suport entre famílies** en l'àmbit de les cures, afavorint el temps de qualitat per gaudir amb la família i els vincles comunitaris.

REpte 14. Reforçar el suport a les **famílies amb infants i adolescents amb discapacitat i/o necessitats d'atenció precoç i a les famílies monoparentals**, ja que aquests infants veuen augmentat el seu grau de vulnerabilitat.

REpte 15. Millorar l'**atenció de la infància en situació de risc i desprotecció**, reconeixent i ampliant els serveis socioeducatius no residencials de la infància i adolescència en risc com a serveis essencials i vetllant pel contacte social dels infants i adolescents tutelats, amb especial atenció als que estan en acolliment residencial.

5. Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències

REpte 16. Fer **sensibilització contra les discriminacions** (tots els infants tenen els mateixos drets), sense importar el color de pell, la religió, la procedència o les idees dels seus pares i/o mares.

REpte 17. Reforçar els programes de **prevenció contra les violències**, potenciant entorns segurs i protectors, i activar sistemes àgils i eficaços de detecció i atenció dels infants víctimes de violències, abusos o maltractaments a la seva llar, bullying a l'escola o violències digitals.

REpte 18. Reforçar les mesures de **lluita contra la violència masclista**, que impacta en els infants que la pateixen a les seves llars, com en la seva socialització i possible reproducció de patrons masclistes.

6. Dret a la participació, l'escolta i a rebre una informació adequada

REpte 19. Ampliar els canals i els espais perquè els infants i adolescents siguin **escoltats adequadament i participin en la presa de decisions**.

REpte 20. Facilitar que els infants **rebin una informació adequada**, amb formació crítica sobre el coneixement que arriba mitjançant les tecnologies de la informació i les xarxes socials com a base per a l'exercici de la seva ciutadana activa, i es difongui el **coneixement dels seus drets**.

7. Dret a l'interès superior de l'infant

REpte 21. Assegurar que qualsevol decisió, política o actuació que pugui afectar la infància de la ciutat tingui en compte **què és el millor per als nens i nenes**.

La revisió documental per a la identificació dels reptes s'ha realitzat en base a la diagnosi (dades clau i recerca social) i les prioritats detectades per part dels infants i per part del govern i agents socials de la ciutat recollides en documents marc. S'han recollit aquelles prioritats que responen als següents criteris: mirada global/ transversal, mostra representativa adequada i formulació en clau de proposta.

Prioritats detectades per part dels infants:

- **Agenda dels infants.** L'[Agenda dels infants](#) de 2018 recull les 11 demandes de millora del benestar que fan els nens i nenes d'entre 10 i 12 anys de la ciutat de Barcelona i les seves 115 propostes d'actuació (s'han tingut en compte les que pot realitzar l'Ajuntament). S'emmarca en el programa [Parlen els nens i nenes](#), enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona que, després de la seva 1ª edició, es realitzarà de nou al 2021-22.
- **Propostes infants PAM 2020-2023.** En el [procés de participació del PAM 2020-2023](#) s'han tingut en compte les aportacions de 657 infants de la ciutat entre 10 i 11 anys.
- **Tallers d'infants Focus Infància 2017-2020.** Al 2018 van tenir lloc tallers participatius amb infants orientats específicament a recollir les seves propostes a partir del [Focus Infància i ciutadania 2017-2020](#) per incorporar-les al Focus II.
- **Audiència pública.** Darreres [Audiències públiques a les noies i els nois](#) (actualment s'anomena Procés Participatiu de la Ciutadania Adolescent).

Prioritats detectades per part del govern i agents de la ciutat:

- **Agenda 2030 Barcelona.** L'[Agenda 2030 de Barcelona](#) identifica fites i indicadors clau en relació als Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides a la ciutat de Barcelona.
- **Pacte per Barcelona.** El [Pacte per Barcelona](#) de 2020 és el resultat d'un procés de treball col·lectiu, entre molts sectors de la ciutat, i concentra aquelles prioritats que s'han acordat abordar de manera immediata a Barcelona arran de la crisi provocada per la covid-19.
- **Grup infància CMBS.** El Consell Municipal de Benestar Social ha elaborat un document al 2020 sobre les polítiques socials municipals davant l'impacte de la covid-19, amb aportacions del [Grup de treball d'igualtat d'oportunitats en la infància](#).
- **PAM+ 2020-2023.** El [PAM+ 2020-2023](#) és el Programa d'Actuació Municipal de l'actual mandat (extraordinari de resposta a la pandèmia) i comprèn els objectius i les polítiques que es preveu portar a terme en les diferents activitats i serveis realitzats per l'Ajuntament de Barcelona.
- **Ciutat Amiga de la Infància.** L'Ajuntament de Barcelona, com a [Ciutat Amiga de la Infància](#), ha rebut un informe tècnic d'avaluació en el període 2018-2022 per part d'UNICEF sobre els punts forts i les àrees de millora en relació al compliment dels drets dels infants.